

ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ
ΜΕ Ε.Μ.Δ.- ΔΥΣΛΕΞΙΑ

Μαρία Γιγουρτάκη

Ειδική Παιδαγωγός – ΣΕΕΕΑ & ΕΕ, ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης

Ελληνική Εταιρεία Μελέτης ΔΕΠ-Υ

Μαθησιακές Δυσκολίες : τα τελευταία χρόνια πρόβλημα αιχμής

για μαθητές/ εκπαιδευτικούς/ γονείς.

Μαθητές πρωτοβάθμιας / δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης :

- ✓ αποτυγχάνουν καθημερινά,
- ✓ στερούνται έγκαιρης ανίχνευσης των Μαθησιακών τους Δυσκολιών
- ✓ στερούνται αποτελεσματικής εκπαιδευτικής στήριξης.

-προχωρούν- αποτυγχάνουν στο σχολικό σύστημα / άγνοια ότι αντιμετωπίζουν Μαθησιακές Δυσκολίες

-αγώνας αξιοποίησης θεσμικών πλαισίων προσφοράς για υποστήριξή τους.
Απογοήτευση, περιθωριοποίηση, παραίτηση.

Εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας / δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης:

- ✓ αυτοαναζήτηση τρόπων κατανόησης και υποστήριξης
- απώλεια θεσμικού υποστηρικτικού πλαισίου
- απώλεια εξειδικευμένης σχετικής επιμόρφωσης.
- ✓ Αισθήματα ανεπάρκειας / αναποτελεσματικότητας
- ✓ Αναζήτηση επιμόρφωσης προσωπικής πρωτοβουλίας.

Γονείς :

- ❑ Αγχωμένοι, απογοητευμένοι , σε σύγχυση
- ❑ Ψάχνουν λύσεις για τις Μαθησιακές Δυσκολίες των παιδιών τους συχνά έξω από το σχολείο, με υψηλό χρηματικό κόστος, ψυχικό κόστος , αβέβαια αποτελέσματα.
- ❑ Ανακαλύπτουν συχνά ότι έχει χαθεί πολύτιμος χρόνος, έχουν πιστέψει σε μη τεκμηριωμένες «θεραπείες» και
- ❑ οι ατομικές λύσεις δεν είναι πάντα αποτελεσματικές.

Μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες προβλήματα πολύ **διαφοροποιημένα** που οφείλονται

- **φύση** των Μαθησιακών Δυσκολιών και
- **αλληλεπίδραση** με διδασκαλία που παρέχεται.

Μαθησιακές Δυσκολίες:

- αποτελούν **ενδογενή** συνθήκη
- δεν προκαλούνται από το περιβάλλον,
- **επιδεινώνονται** ή **μειώνονται** ανάλογα με το περιβάλλον

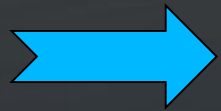
Σουζάνα Παντελιάδου – Γιώργος Μπότσας “Μαθησιακές Δυσκολίες-Βασικές έννοιες και χαρακτηριστικά”)

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ή ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

- ❖ *Νευρολογικές διαταραχές* ➡ δυσκολία απόκτησης ορισμένων ακαδημαϊκών + κοινωνικών δεξιοτήτων.
- ❖ *Δυσκολίες* ➡ *ικανότητα* παιδιού- εφήβου να *ανταπεξέλθει* στα σχολικά έργα / να *αφομοιώσει* νέες πληροφορίες μετατρέποντας τις σε γνώσεις
- ❖ *Να χρησιμοποιήσει* τη γνώση(μεταγνώση)
- ❖ *Είναι εγγενείς*
- ❖ *Δεν οφείλονται σε χαμηλή νοημοσύνη ή τεμπελιά.*
- ❖ *Γενικές ή Ειδικές.*

Γενικές δυσκολίες μάθησης

μπορεί να δημιουργούνται από

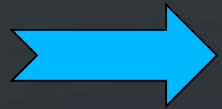

σε όλα τα μαθήματα

- **στερητικό** και χωρίς κίνητρα οικογενειακό ή κοινοτικό περιβάλλον
- αναλυτικό πρόγραμμα,
- **αναπτυξιακές διαταραχές**, όπως π.χ. είναι το φάσμα του αυτισμού,
- **νοητική υστέρηση**,
- **συναισθηματικά προβλήματα** και
- αισθητηριακές ή κινητικές ανεπάρκειες ή **αναπηρίες**.

Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες

δεν οφείλονται στους παράγοντες που αναφέρθηκαν

Προϋπόθεση:

-σχολική επίδοση σημαντικά **κατώτερη** από την αναμενομένη σε σχέση με

-την ηλικία

-τη σχολική **τάξη** και

-το **δείκτη νοημοσύνης** του παιδιού.

Συναφείς δυσκολίες που εκδηλώνονται στα άτομα με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες:

Σχέση με:

➔ Απομνημόνευση-μνημονική ανάκληση

- Ονομάτων (πρόσωπα, αντικείμενα, πόλεις)
- Ακολουθιών (ημέρες, μήνες, εποχές)
- Σειράς από οδηγίες σε ακολουθία

➔ χωροταξική αντίληψη (διάκριση δεξι-αριστερό,κατεύθυνση, απόσταση, ταχύτητα, προσανατολισμός, αδεξιότητα)

➔ διαχείριση χρόνου (ελεύθερου ή και οριοθετημένου)

➔ Παρορμητικότητα

- ➔ οπτικο-κινητικός συντονισμός (κράτημα μολυβιού)
- ➔ συγκέντρωση προσοχής για μεγάλο χρονικό διάστημα (ΔΕΠ/Υ)
- ➔ αναγνωστική ικανότητα (τρόπος/ρυθμός)
- ➔ κατανόηση και απόδοση του νοήματος
- ➔ παραλείψεις γραμμάτων- μέση / τέλος λέξης (γραπτός λόγος)
- ➔ αντιστροφές γραμμάτων / συλλαβών / ψηφίων
- ➔ αντικαταστήσεις γραμμάτων / λέξεων
- ➔ παραλείψεις λέξεων
- ➔ αντιμεταθέσεις γραμμάτων / συλλαβών

➔ σύγχυση ακουστικά όμοιων φωνημάτων (/φ/-/θ/, /δ/-/β/ κ.ά)

➔ λάθη στην αντιγραφή

➔ αργός ρυθμός

➔ σύγχυση των μαθηματικών συμβόλων(1,3,7,5,+,-,x,:)

➔ απομνημόνευση της προπαίδειας

➔ λάθη / διαδικασία τέλεσης μιας μαθηματικής πράξης

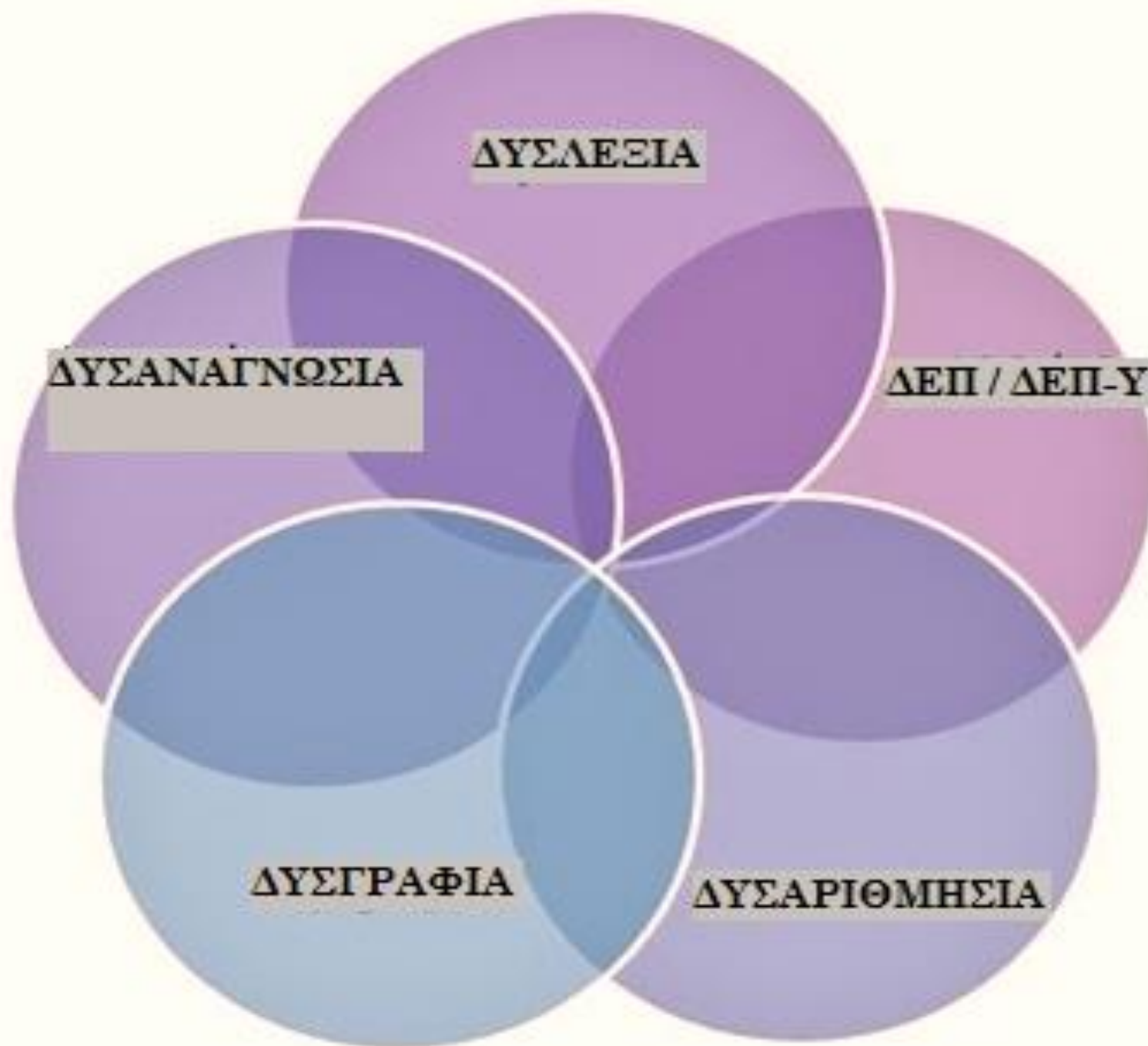
➔ κατανόηση μαθηματικών μεγεθών

➔ εκμάθηση ξένης γλώσσας

Είδη Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών (Ε.Μ.Δ)

- Δυσλεξία
- ΔΕΠ/Υ (εμφανίζεται σε συνδυασμό με άλλη/ες)
- Δυσαναγνωσία (Αναγνωστικές Δυσκολίες)
- Δυσαριθμησία
- Δυσορθογραφία
- Δυσγραφία
- Δυσπραξία

ΔΥΣΛΕΞΙΑ

ΔΥΣΑΝΑΓΝΩΣΙΑ

ΔΕΠ / ΔΕΠ-Υ

ΔΥΣΓΡΑΦΙΑ

ΔΥΣΑΡΙΘΜΗΣΙΑ

Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής – Υπερκινητικότητας / ΔΕΠ-Υ

Διεθνώς **ADHD**: (Attention Deficit Hyperactivity Disorder)

- Συχνότερη από **νευροαναπτυξιακές διαταραχές** - μη διατήρηση **εστιασμένης προσοχής / υπερκινητική -παρορμητική** συμπεριφορά ασύμβατη ανάπτυξης.
- Πρόβλημα **μάθησης** και **συμπεριφοράς** παιδικής ηλικίας,
-Διαγιγνώσκεται το 5-7% των παιδιών παγκοσμίως
-Σημαντικά ελλείμματα παραμένουν **εφηβεία / ενήλικη** ζωή.
- Όχι κατανοητή πλήρως από γονείς / εκπαιδευτικούς, - διαφορετικοί **τρόποι εκδήλωσης** στα παιδιά/ διαφορετικός τρόπος **παρουσίασης/συμπτωματολογίας**.
- Διάγνωση ΔΕΠ-Υ εμφάνιση συμπτωμάτων πριν το 12ο έτος / διάρκεια 6 μήνες.

Τύποι Διαταραχής Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητας

Βάσει επικρατέστερων συμπτωμάτων (D.S.M.- IV):

1. *Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητα - Συνδυασμένος τύπος*:
Απροσεξία και υπερκινητικότητα.
2. *Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητα - Απροσεξία*:
Χωρίς Υ/Π. αδύνατοι μαθητές, αγχωμένοι, απρόσεχτοι, ονειροπόλοι αποδιοργανωμένοι, υποτονικοί.
3. *Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητα / Υπερκινητικότητα*:
Υπερκινητικότητα / παρορμητικότητα - ασυμβίβαστη με αναπτυξιακό επίπεδο.
4. *Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητας - Μη προσδιοριζόμενη αλλιώς*:
Απροσεξία / υπερκινητικότητα- παρορμητικότητα - δεν πληρούνται τα κριτήρια ΔΕΠ/Υ κατά DSM-V.

Συμπτωματολογία ΔΕΠ/Υ:

Δυσκολίες:

- διατήρησης προσοχής / έργου.
- επικέντρωσης προσοχής σε λεπτομέρειες / λάθη απροσεξίας σε σχολικές εργασίες.
- ανταπόκρισης σε απευθυνόμενο λόγο
- διεκπεραίωσης οδηγιών μέχρι τέλους / σχολικών εργασιών, ανατιθέμενων εργασιών/καθηκόντων εργασιακού χώρου (με κατανόηση οδηγιών).
- Οργάνωσης -έργου /δραστηριοτήτων
- Αποφυγή έργου αδιάπτωτης πνευματικής προσπάθειας (σχολική εργασία /προπαρασκευή).
- Χάσιμο αντικειμένων απαραίτητων προπαρασκευή / δραστηριότητες
- Διάσπαση από εξωτερικά ερεθίσματα

- Υπερβολική **κίνηση** άκρων/φλυαρία
- Υπερβολική **κινητικότητα** στην τάξη/αλλού
- **Ανυπομονησία** (σειράς, δραστηριότητας)
- **Ενοχλητική** παρουσία

Σε συνδυασμό με Ε.Μ.Δ.:

- Μέτρια/ κακή συνολική **σχολική επίδοση**
- Μέτρια/ κακή επίδοση- **ανάγνωση -γραφή**
- Μέτρια/κακή επίδοση - **Μαθηματικά**
- Προβληματική **σχέση** με συνομηλίκους
- Μη συμμετοχή σε **οργανωμένες δραστηριότητες** (π.χ. ομάδες)

Συννοσηρότητα ΔΕΠ/Υ – Ε.Μ.Δ

National Institute of Mental Health: 20% με 30% με ΔΕΠΥ ➔ Ε.Μ.Δ.

ΗΠΑ: 71% παιδιών με ΔΕΠΥ ➔ Ε.Μ.Δ.

ΔΥΣΑΝΑΓΝΩΣΙΑ

Μπορεί να συνυπάρχει με ΔΕΠ/Υ, δυσγραφία κ. α.

Δυσκολία αυτοματοποίησης μηχανισμού ανάγνωσης / μαθητές με φυσιολογική νοημοσύνη ανεξήγητα δεν συμβαδίζουν με μέσο αναγνώστη.

Χαρακτηριστικά μέσου αναγνώστη:
ανάλογα αναπτυξιακού/ γνωστικού επιπέδου

- › καλή ροή ανάγνωσης
- › σταθερός ρυθμός
- › χρωματισμός / τονισμός λέξεων
- › κατανόηση
- › ταχύτητα
- › σωστή ανάγνωση / αυτοδιόρθωση
- › ικανότητα σχολιασμού/αναστοχασμού

Χαρακτηριστικά αναγνώστη με δυσαναγνωσία:

- › Έντονος **συλλαβισμός** / άσχετες παύσεις
- › Δυσκολίες **αποκωδικοποίησης** απλών/ πολυσύλλαβων/ νέων λέξεων
- › **Ακατανόητο** περιεχόμενο
- › **Χάσιμο** σημείου ανάγνωσης
- › **Επανάληψη** συλλαβών, γραμμάτων, λέξεων, ολόκληρων γραμμών
- › «**Άχρωμη**» φωνή / **παράλειψη** σημείων στίξης
- › Αδυναμία **ολοκλήρωσης** ανάγνωσης
- › Συστηματική **αποφυγή** ανάγνωσης

Αίτια της δυσαναγνωσίας:

- **Ανικανότητα εγκεφάλου αποκωδικοποίησης** οπτικών ερεθισμάτων κειμένου - **αδυναμία** φωνολογικής αποκωδικοποίησης ήχων
- Επιβαρύνουν **κληρονομικοί** παράγοντες - **ακατάλληλο** οικογενειακό / σχολικό **περιβάλλον**.
- Εμφάνιση από **πολύ μικρή ηλικία**

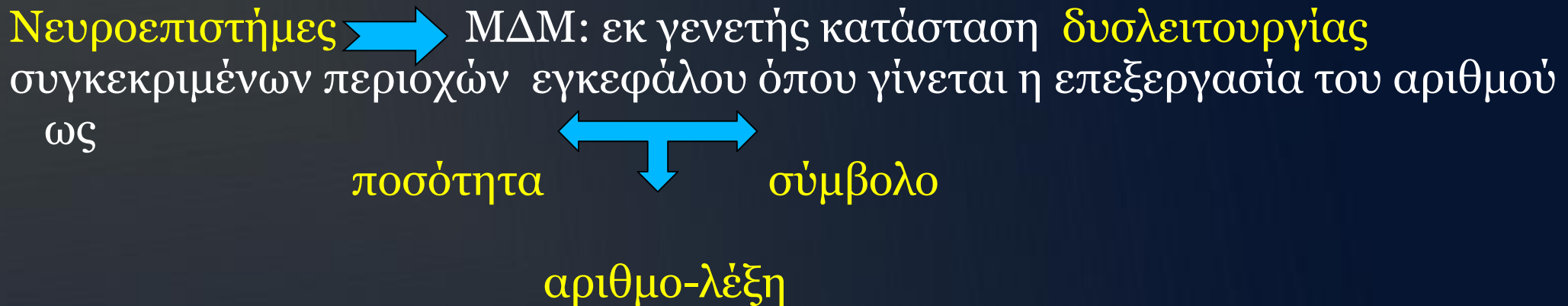
Αντιμετώπιση έγκαιρη διάγνωση

Ειδικός Παιδαγωγός ← Λογοθεραπευτής

Ατομικό θεραπευτικό πρόγραμμα (ΕΕΠ)/
καθορισμένοι βραχυπρόθεσμοι-μακροπρόθεσμοι στόχοι
χρονοδιάγραμμα επίτευξης,
να **ανταποκρίνεται** στις μαθησιακές **ανάγκες** του παιδιού (Shaywitz, 2003).

ΔΥΣΑΡΙΘΜΗΣΙΑ ή Μ. Δ. ΣΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Συναντάται στο 3,5% - 6,5% του μαθητικού πληθυσμού, /χώρα διεξαγωγής έρευνας – ίδια συχνότητα αγόρια και κορίτσια

Μπορεί να **συνυπάρχει** με:

- **Δυσλεξία** σε ποσοστό 60-70%
- **Δυσαναγνωσία** σε ποσοστό 17- 43%
- **Δυσγραφία** σε ποσοστό περίπου 50%
- **Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής** με ή χωρίς Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ) με ποσοστό πάνω από 20%

Η δυσαριθμησία στην προσχολική ηλικία

Δυσαριθμησία ↔ **δυσλεξία**

σε ποσοστό > 50% **Κληρονομική** (μελέτες σε διδύμους)

Πρώιμη ηλικία-δυσκολίες:

- διαισθητικής **αντίληψης** αριθμών ως ποσότητα,
- αίσθηση του **χρόνου** και του **χώρου**,
- **ταξινόμησης** αντικειμένων βάσει **σχήματος, μεγέθους ή χρώματος**,
- αναγνώρισης **μοτίβων**,
- **σειροθέτησης / σύγκρισης / διάκρισης** (πολύ-λίγο, μεγάλο-μικρό, ψηλό-κοντό),
- σωστή **μέτρησης / αντιστοίχισης** των αριθμολέξεων (ένα, δύο, τρία, τέσσερα,...) με την αντίστοιχη ποσότητα

Η δυσαριθμησία κατά τη σχολική ηλικία

Δυσκολίες στην:

- κατανόηση των αρχών της μέτρησης (αντιστοίχιση /διατακτικότητα),
- αντίστροφη μέτρηση,
- εκμάθηση ώρας,
- εκμάθηση /ανάκτηση βασικών αριθμητικών δεδομένων (προπαίδεια),
- μαθηματική ορολογία (π.χ. άθροισμα, μήκος, αριθμητής, παρονομαστής, υποτείνουσα),
- εφαρμογή διαδικασιών (πράξεις με πολυψήφιους αριθμούς),
- κατανόηση προβλήματος/ επιλογή κατάλληλης πράξης - επίλυση
- ανάγνωση χαρτών - γραφικών παραστάσεων
- εκτέλεση αλγόριθμου

Η δυσαριθμησία στην ενήλικη ζωή

δυσκολίες με:

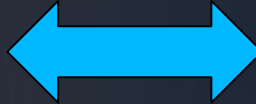
- χειρισμό **χρημάτων** (ρέστα, φιλοδώρηματα, φόροι),
- **προσανατολισμό** (πλοήγηση σε μια πόλη),
- εκτίμηση **μεγεθών** (μήκος, βάρος),
- **διαχείριση χρόνου** (ολοκλήρωσης δραστηριοτήτων ,ραντεβού),
- **ακαδημαϊκά** μαθήματα με **Μαθηματικά** (π.χ. Στατιστική)
- απομνημόνευση /ανάκληση **συνδυασμού αριθμών** (τηλεφωνικά νούμερα, τραπ. λογαριασμοί,κ.λπ .)

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

Ειδικός Παιδαγωγός

Διάγνωση-αντιμετώπιση
το νωρίτερο δυνατόν

ειδικό πρόγραμμα διδασκαλίας

- ασκήσεις διαχείρισης των αριθμών
- ειδικά προγράμματα σε υπολογιστή σε παιγνιώδη μορφή

Κύριος στόχος:

Ενίσχυση απλών αριθμητικών εννοιών, με απαραίτητα **λογισμικά** προσαρμοζόμενα στις ιδιαιτερότητες περίπτωσης.

ΔΥΣΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

Μ.Δ. στην ορθογραφία ←→ συνδεδεμένη με Δυσλεξία

Υπάρχει κι από μόνη της Snowling & Stackhouse (1997)

Οφείλεται σε :

- ❑ ψυχολογικά αίτια
- ❑ διορθωμένη αριστεροχειρία βίαιο τρόπο.

Παρουσιάζεται με δυσκολίες:

- ✘ Στην **κατανόηση** γραμματικών κανόνων
- ✘ **Κατηγοριοποίηση** λέξεων (γένος, αριθμό πτώση κ.ά.) - εφαρμογής του κανόνα.
- ✘ αδυναμία **γενίκευσης** και **χρήσης** γνωστών κανόνων
- ✘ **γραφή** ίδιας λέξης με **διαφορετικούς** τρόπους
- ✘ **απλοποίηση** λέξης / **απόδοσή** της με πιο **εύχρηστο** φθόγγο, π.χ ωραίος – ορέος
- ✘ περισσότερα τα λάθη σε **καταλήξεις** ομόηχων άρθρων, ρημάτων, ουσιαστικών, επιθέτων.

διδασκαλία κανόνων ➡ **χωρίς αποτέλεσμα** (κυρίως στις εξαιρέσεις)

γραπτή επανάληψη της λέξης ➡ **χωρίς αποτέλεσμα.**

Αντιμετώπιση

Ειδικός Παιδαγωγός

- ❑ **κατηγοριοποίηση** γραμματικής και ορθογραφίας όχι παραδοσιακά
- ❑ **εξατομικευμένο** προσαρμοσμένο **πρόγραμμα**
- ❑ επανάληψη **κανόνων / τεχνικών** εμπέδωσης,
- ❑ δημιουργία **ισχυρών συνειρμών / νοητών εικόνων**
- ❑ **πολυαισθητηριακές μνημονικές τεχνικές** αυτοματοποίησης/ σωστής γραφής

ΔΥΣΓΡΑΦΙΑ ή ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΥΣΓΡΑΦΙΑ (developmental dysgraphia)

- ✓ Σοβαρές / επίμονες **δυσκολίες** στη μάθηση **γραφής - ορθογραφίας**
- ✓ **Χωρίς** εμφανή νευρολογική βλάβη ή αλλοίωση.
- ✓ Δυσκολίες **παραγωγής γραμμάτων / ορθογραφημένης γραφής.**
- ✓ Εκδήλωση κατά τη **σχολική ηλικία**
- ✓ Συνήθως μαζί με **αναγνωστικές διαταραχές**

Χαρακτηριστικά

- ❑ **Προβληματική στάση** κατά τη γραφή
- ❑ Παραγόμενο **κείμενο δυσανάγνωστο/χωρίς** τις συμβάσεις **γραφής.**

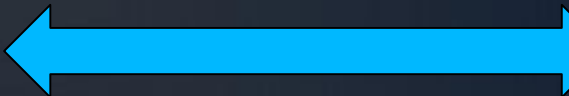
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

Έλεγχος της όρασης

Διάγνωση - παρέμβαση
από

Ειδικό παιδαγωγό

Εργοθεραπευτή

με χρήση/εκτέλεση/διδασκαλία

κατάλληλων **θεραπευτικών στρατηγικών** που εφαρμόζονται σε **καθημερινή βάση**

Οι περισσότεροι μαθητές με Ε. Μ.Δ. περνούν από τις **ίδιες φάσεις εκμάθησης** του γραπτού λόγου αλλά με **βραδύτερο ρυθμό** σε σχέση με τους συμμαθητές τους.

Ποιότητα **γραφής** στοιχείο αξιολόγησης **ετοιμότητας** ένταξης του παιδιού στην Α' Δημοτικού

ΔΥΣΠΡΑΞΙΑ

ή

Αναπτυξιακή Διαταραχή Συντονισμού της Κίνησης (Αναπτυξιακή Δυσπραξία)

Η ανωριμότητα επιδέξιου **συντονισμού** των κινήσεων εξαιτίας **ανώριμου** τρόπου διαχείρισης της πληροφορίας από τον εγκέφαλο.

Αδεξιότητα , αυτοτραυματισμός , αποχή από **ομαδικές** δραστηριότητες

Παρουσιάζεται με :

- Πολύ αυξημένη **κινητικότητα** -κούνημα / χτύπημα κάτω άκρων (καθιστό)
- Χτύπημα **άνω άκρων** / φτερουγίσματα καρπών.
- Μεγάλη δυσκολία στην **ακίνητη στάση**.
- **Υψηλή υπερένταση** /φωνές - κραυγές. **Σύγχυση**/εκρηκτική συμπεριφορά.
- Κακή διαχείριση **θέσης σώματος** - προσκρούει σε αντικείμενα ή πέφτει.
- Χαμηλή επίδοση **αθλητισμού**. Αποφυγή **ομαδικών παιχνιδιών**.
- Δυσκολία **εκμάθησης ποδηλάτου**. –Τάση για **απομόνωση**
- Απουσία **συναίσθησης κινδύνου** (π.χ. άλμα από μεγάλο ύψος κ.α.).
- Ατυχήματα **αδεξιότητας** κατά το φαγητό –Προτιμά να τρώει με τα χέρια.
- **Διαταραχές στο λόγο** –**ΔΕΠ** (σταματά εργασίες πριν ολοκληρωθούν)

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ:

Αξιολόγηση και υποστήριξη από
εργοθεραπευτή

Από νωρίς

Συστηματική **οργάνωση** καθημερινών δραστηριοτήτων

Ψυχοσυναισθηματική **υποστήριξη** για δυσκολίες
κοινωνικής προσαρμογής στο σχολείο.

Ανίχνευση συνύπαρξης άλλων **Αναπτυξιακών Διαταραχών ή Ε.Μ.Δ.**

ΔΥΣΛΕΞΙΑ

- ❖ **Ισόβια νευρολογική διαταραχή** του εγκεφάλου / επεξεργασία και ερμηνεία πληροφοριών με διαφορετικό τρόπο.
- ❖ Διαταραχή **επεξεργασίας γλώσσας**,
- ❖ Δυσχέρειες σε **ανάγνωση γραφή, ορθογραφία** ακόμα και **προφορικό λόγο**.
- ❖ Δεν δείχνει χαμηλή νοημοσύνη /τεμπελιά.
- ❖ Δεν είναι αποτέλεσμα βλάβης όρασης, οικονομικού ή εθνικού προφίλ.
- ❖ Περισσότερα του ενός μέλη της **ίδιας οικογένειας** μπορεί να παρουσιάζουν **δυσλεξία**.
- ❖ Οι **εναλλασσόμενες μέθοδοι εκμάθησης** σε άτομα με δυσλεξία μπορεί να επιτύχουν.

Το 3-5% των ΜΑΘΗΤΩΝ διαγιγνώσκονται με μια ΜΟΡΦΗ ΔΥΣΛΕΞΙΑΣ !!
ΣΕ ΚΑΘΕ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΕ 250 ΜΑΘΗΤΕΣ 10 ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟ, ΜΕ ΔΥΣΛΕΞΙΑ.

Δυσλεκτικά άτομα:

- ❑ Έχουν ικανότητα εγκεφάλου να δημιουργεί αντιληπτικές εικόνες
- ❑ αυξημένη συνείδηση περιβάλλοντός τους
- ❑ εφευρετικότητα
- ❑ σκέψη κυρίως με εικόνες.
- ❑ Πολυδιάστατη σκέψη / αντίληψη (με όλες τις αισθήσεις τους).
- ❑ Διαισθητικότητα / διορατικότητα.
- ❑ Βίωση σκέψης ως πραγματικότητα.
- ❑ Ζωηρή φαντασία
- ❑ Ιδιαίτερη ευφυΐα / ταλέντο (αν δεν καταπιεστούν / καταστραφούν)

Dyslexia
can affect

Spelling

Education

Words

Reading

Health

Life

Career

Maths

Τρίτη Τάξη ως και το Γυμνάσιο

Εκτός από αποκλίσεις από την αναμενόμενη τυπική σύμβαση γραφής – ανάγνωσης για τους τελευταίους τουλάχιστον έξι μήνες, το παιδί να έχει πρόβλημα στο να:

Γλώσσα:

- καταλαβαίνει **οδηγίες** / **επαναλαμβάνει** σε σωστή σειρά
- **μένει** σε ένα θέμα / **φτάνει** στο θέμα(βαλτώνει στις λεπτομέρειες)
- **ονοματίζει** ανθρώπους - αντικείμενα.
- μιλάει με σωστή ,**ακριβή γλώσσα, σωστή γραμματική / ποικίλο λεξιλόγιο.**
- **ξεχωρίζει** λέξεις που ακούγονται παρόμοιες.
- **προφέρει** λέξεις σωστά.
- μιλάει **ήρεμα κανονικά**, χωρίς τη χρήση γεμισμάτων «ε».
- φτιάχνει **ομοιοκαταληξίες**
- **καταλαβαίνει** χιούμορ, λογοπαίγνια και ιδιωματισμούς (D.S.M.-V).

Τρίτη τάξη ως το Γυμνάσιο
Κοινωνικό-συναισθηματικός τομέας:

- **ομάδες συνομηλίκων** - θετική κοινωνική υπόσταση.
- ερμηνεύει τα **μη λεκτικά στοιχεία**, (σώματα τόνος φωνής).
- **πίεση** των συνομηλίκων, **αμηχανία** - εκφράζει **συναισθήματα** με κατάλληλο τρόπο.
- ρεαλιστικοί **κοινωνικοί στόχοι**.
- **θετική αυτοεκτίμηση** για την μάθηση/ καλές σχέσεις με τους γύρω του.
- **σιγουριά** ότι ταιριάζει και μπορεί να ενταχθεί σε ομάδες συμμαθητών του και άλλων συνομηλίκων (D.S.M-V).

Τρίτη τάξη ως το Γυμνάσιο

Άλλα:

- μαθαίνει / θυμάται **καινούργιες δεξιότητες**
- βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην **απομνημόνευση**.
- **θυμάται** γεγονότα και αριθμούς.
- Αίσθηση **κατεύθυνσης** / χωρικών εννοιών (αριστερά - δεξιά).
- εκτελεί έργα με **συνέπεια** καθημερινά.
- εφαρμόζει **δεξιότητες από μία κατάσταση σε άλλη**.
- μαθαίνει **καινούργια παιχνίδια**/ γνωρίζει άρτια να φτιάχνει πάζλ (D.S.M.-V)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Ε.Μ.Δ. - ΔΥΣΛΕΞΙΑΣ

Γίνεται σύμφωνα με:

- προαναφερθήσες κατά ηλικιακή ομάδα ενδείξεις
- Όταν ισχύουν ατ παρακάτω:

- Οι ακαδημαϊκές επιδόσεις παιδιών με Μ.Δ. υστερούν σημαντικά από Μ.Ο. τάξης - Ο μαθητής δε επωφελείται από «κανονικό» εκπαιδευτικό πρόγραμμα σχολείου
- Η ανάπτυξη βασικών ατομικών δεξιοτήτων ανομοιογενής
- Εμφανίζονται και εμμένουν δυσκολίες σε όλο το φάσμα ζωής / εκτός των ακαδημαϊκών επιδόσεων μαθητή
- Αποκλείονται διαγνωστικά άλλου τύπου δυσκολίες /δυσλειτουργίες ως πρωταρχικές αιτίες - δεν αποκλείεται ταυτόχρονη εμφάνισή τους εντούτοις
- Ισχύουν τα κριτήρια που αναφέρονται στο παιδαγωγικό μοντέλο για να γίνει παρέμβαση(Δράκος, 1998)

ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΓΙΑ Ε.Μ.Δ.

από

δημόσιες πιστοποιημένες υπηρεσίες

ΚΕΣΥ

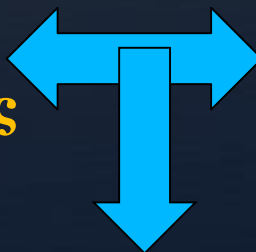
Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα
ΙΠΔ

Ειδική Διαγνωστική
Επιτροπή
Αξιολόγησης
(ΔΕΔΑ).

Διαδικασία διάγνωσης

- Αίτηση κηδεμόνα
- συνημμένες γνωματεύσεις

- Περιγραφική Παιδαγωγική
Έκθεση επίδοσης / συμπεριφοράς
- ερωτηματολόγιο Achenbach
- Β.Π.Π. από ΕΔΕΑΥ ή ΕΟΥ σχολείου

Από διεπιστημονική ομάδα

εκπαιδευτικό ΕΑΕ/παιδοψυχίατρο/κοινωνικό λειτουργό/ψυχολόγο / λογοθεραπευτή
εργοθεραπευτή.

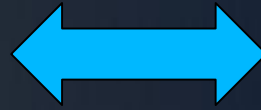
Εκπαιδευτική Παρέμβαση

εκπαιδευτικός Τ.Ε.

στοχεύει:

✓ συνεργασία με εκπ/κούς Γ.Α.
✓ Ένταξη μαθητών με Ε.Μ.Δ

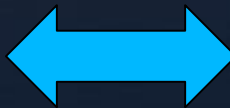
διαφορετικός χώρος
ή συνεκπαίδευση τάξης
ομαδική ή ατομική βάση

- αξιολογεί εκπαιδευτικές δυνατότητες μαθητή,
- καθορίζει τους εκπαιδευτικούς στόχους
- συντάσσει εξατομικευμένο πρόγραμμα (αν κριθεί αναγκαίο, συνεργασία με ΚΕΣΥ)
- συνεργάζεται με εκπαιδευτικό τάξης,
- διαμορφώνει τη διδακτέα ύλη

εκπαιδευτικοί Γενικής και Ειδικής Αγωγής

-Συνεργάζονται
-εξασφαλίζουν κίνητρα μάθησης
για όλα τα παιδιά

- ενθαρρύνουν βιωματική μάθηση
-βοηθούνστην ανάπτυξη Μεταγνώσης